

УДК 364-7

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.32>**Вікторія СТЕПАНЕНКО**

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська обл., Україна, 43025

ORCID: 0000-0002-5793-3069

Бібліографічний опис статті: Степаненко, В. (2026). Заходи соціальної інтеграції дітей з інвалідністю, що становлять зміст соціальних послуг. *Ввічливість. Humanitas*, 1, 247–252, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.32>

ЗАХОДИ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ ЗМІСТ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

У статті проаналізовано державні стандарти та інші нормативно-правові акти, які стосуються особливостей організації та надання таких соціальних послуг, як профілактика, соціальна реабілітація, наставництво, догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, «персональний асистент», раннє втручання, комплексний розвиток та догляд дітей з інвалідністю. Визначено заходи соціальної інтеграції дітей з інвалідністю, що становлять зміст відповідних соціальних послуг. Зазначено, що такі заходи потребують використання різних інструментів впливу соціального, юридичного, медичного, педагогічного, психологічного характеру. Наголошено, що інтеграція дітей з інвалідністю в суспільство є одним з основних напрямів державної політики у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю. Виокремлено підходи, які застосовуються при наданні соціальних послуг та здійсненні заходів соціальної інтеграції дітей з інвалідністю (системність, комплексність, варіативність, корекційна спрямованість, оптимізація участі, розбудова та зміцнення ресурсів особи, забезпечення сприятливого навколишнього середовища, залучення особи до взаємодії з середовищем, забезпечення належної підтримки дитини з інвалідністю, урахування її індивідуальних особливостей розвитку, спілкування, поведінки та потреб). Акцентовано увагу на особливій ролі сім'ї в соціальній інтеграції дітей з інвалідністю на необхідності її підтримки, консультування, навчання батьків/представників дитини з інвалідністю щодо особливостей її розвитку, взаємодії з членами родини. Зазначено, що розвиток наявних та експериментальне впровадження нових соціальних послуг, активна участь батьків у процесі виховання й соціалізації дітей з інвалідністю, сприятимуть їхній соціальній інтеграції та повноцінній участі в житті суспільства.

Ключові слова: дитина з інвалідністю, інклюзія, наставництво, соціальна реабілітація, соціальна інтеграція, соціальна послуга, профілактика, раннє втручання.

Viktoriiia STEPANENKO

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of Social Work and Higher School Pedagogy, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli ave., Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0002-5793-3069

To cite this article: Stepanenko, V. (2026). Zakhody sotsialnoi intehratsii ditei z invalidnistiu, shcho stanovliat zmist sotsialnykh posluh [Measures for the social integration of children with disabilities, which constitute the content of social services]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 1, 247–252, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.32>

MEASURES FOR THE SOCIAL INTEGRATION OF CHILDREN WITH DISABILITIES, WHICH CONSTITUTE THE CONTENT OF SOCIAL SERVICES

The article analyzes state standards and other regulatory legal acts that relate to the specifics of the organization and provision of such social services as prevention, social rehabilitation, mentoring, care and upbringing of children in conditions close to family, “personal assistant”, early intervention, comprehensive development and care of children

© В. Степаненко, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

with disabilities. Measures for the social integration of children with disabilities are determined, which constitute the content of the relevant social services. It is noted that the relevant measures require the use of various instruments of influence of a social, legal, medical, pedagogical and psychological nature. It is emphasized that the integration of children with disabilities into society is one of the main directions of state policy in the field of social work with families, children and youth. The approaches used in the provision of social services and the implementation of measures for the social integration of children with disabilities are highlighted (systematicity, comprehensiveness, variability, corrective orientation, optimization of participation, development and strengthening of individual resources, provision of a favorable environment, involvement of the individual in interaction with the environment, provision of proper support for a child with disabilities, consideration of their individual characteristics of development, communication, behavior and needs). Attention is focused on the special role of the family in the social integration of children with disabilities on the need for its support, counseling, training of parents/representatives of a child with disabilities regarding the characteristics of their development, interaction with family members. It is noted that the development of existing and experimental implementation of new social services, active participation of parents in the process of upbringing and socialization of children with disabilities will contribute to their social integration and full participation in the life of society.

Key words: child with disabilities, inclusion, mentoring, social rehabilitation, social integration, social service, prevention, early intervention.

Актуальність проблеми. Інтеграція дітей з інвалідністю в суспільство є одним з основних напрямів державної політики у сфері соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю (Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю, 2001). Цей процес потребує їхньої підтримки, розвитку системи соціальних послуг, проведення комплексу реабілітаційних заходів та суттєвих змін у ставленні до дітей з інвалідністю, створення належних умов для актуалізації їхніх здібностей, розвитку особистих якостей і потреб у соціальному, моральному й духовному самовдосконаленні (Шевченко & Синьов, 2024).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ю. Підвальна, досліджуючи особливості соціальної адаптації та інтеграції молоді з інвалідністю в закладах вищої освіти, констатує, що цей процес містить низку чинників, що впливають на успішне залучення до освітнього процесу й подальше соціальне функціонування особи з інвалідністю в суспільстві (Підвальна, 2025). Р. Новгородським і Л. Махоткіною проаналізовано проблему інтеграції осіб з інвалідністю в суспільстві, вивчено їхні потреби та визначено особливості освітнього середовища закладу вищої освіти, що впливають на процес інтеграції здобувачів освіти з інвалідністю (Новгородський & Махоткіна, 2019). О. Продіус, аналізуючи стан основних моделей інклюзивної освіти в країнах Європи, розглядає реалізацію права громадян на здобуття якісної освіти та соціальну інтеграцію як чинник стійкого розвитку суспільства (Продіус, 2019). О. Лебединська, В. Іванісов та В. Лугова акцентують увагу на інтегрованому підході до надання соціальних послуг,

реалізація якого, на думку авторів, забезпечує ефективну соціальну інтеграцію осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, та сприяє підвищенню їхньої соціальної стійкості (Лебединська, Іванісов & Лугова, 2025). Аналогічної позиції дотримуються О. Карпенко та А. Цвігун, якими виокремлено методи і стратегії, що застосовуються для покращення якості життя дітей з інвалідністю, визначено їхній вплив на процес соціальної інтеграції в суспільстві (Карпенко & Цвігун, 2025). А. Цвігун також підкреслює важливість активної участі всіх зацікавлених сторін у процесі підтримки дітей з інвалідністю та інтеграції різних соціальних послуг і ресурсів для забезпечення максимальної ефективності реабілітаційних заходів (Цвігун, 2026). У свою чергу, О. Виноградовою в контексті інтегрованого підходу до соціальних послуг розглянуто ефективні заходи із соціальної реабілітації дітей з інвалідністю, спрямовані на їхню соціальну інтеграцію в суспільство (Виноградова, 2021).

Аналіз наукових праць зазначених та інших авторів засвідчив, що, незважаючи на наявність достатньої кількості джерел, які розкривають поняття, сутність, особливості, чинники та механізми соціальної інтеграції дітей з інвалідністю, цей процес є недостатньо дослідженим крізь призму соціальних послуг, що актуалізує потребу більш широкого вивчення цього питання.

Мета дослідження – на основі аналізу державних стандартів та інших нормативно-правових актів визначити заходи соціальної інтеграції дітей з інвалідністю, що становлять зміст певних соціальних послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграція є складовою частиною певних соціальних послуг, які надаються дітям з інвалідністю та їхнім сім'ям. Так, наприклад, вона постає одним із завдань соціальної послуги профілактики, отримувачами якої можуть бути сім'ї та діти з інвалідністю, які перебувають у складних життєвих обставинах. Зміст соціальної послуги профілактики становлять заходи, спрямовані на попередження, обмеження та зупинення негативних соціальних й особистісних (поведінкових) явищ та їх наслідків у соціальному середовищі, що реалізується за допомогою використання різних інструментів впливу соціального, юридичного, педагогічного, психологічного характеру (Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики, 2015).

Заходи з інтеграції дітей з інвалідністю в суспільство також передбачені соціальною послугою соціальної реабілітації. Вони спрямовані на формування у дітей з інвалідністю навичок до самообслуговування та самостійного проживання (Про соціальні послуги, 2019). Слід також зазначити, що реабілітаційна стратегія в цілому спрямована на досягнення оптимального рівня соціальної інтеграції, незалежності та функціонування особи у її взаємодії з навколишнім середовищем. Для досягнення цього використовують підходи, що включають у себе оптимізацію участі, розбудову та зміцнення ресурсів особи, забезпечення сприятливого навколишнього середовища та залучення особи до взаємодії з цим середовищем (Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я, 2020).

Крім того, сприяння інтеграції дітей з інвалідністю в суспільстві є очікуваним результатом Державної типової програми реабілітації осіб з інвалідністю, яка виконується шляхом складення індивідуальних програм реабілітації для дітей з інвалідністю та спирається на системний підхід в організації реабілітації, проведення багатопрофільних реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення оптимального фізичного, інтелектуального, психічного й соціального рівня життєдіяльності дитини (Про затвердження Державної типової програми реабілітації осіб з інвалідністю, 2006). Реабілітаційні заходи (психологічні, педагогічні, професійні, фізкультурно-

спортивні, соціальні, заходи у сфері охорони здоров'я) спрямовані на надання дітям з інвалідністю допомоги щодо відновлення та компенсації порушених або втрачених функцій організму для досягнення ними незалежності, адаптації та інтеграції в суспільство, а також забезпечення допоміжними засобами реабілітації та медичними виробами (Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні, 2005).

Соціальна послуга «Персональний асистент» включає заходи щодо допомоги, догляду та фізичного супроводу для забезпечення самостійності та інтеграції дітей з інвалідністю, які мають виражену та значну ступінь обмеження життєдіяльності (Про затвердження Класифікатора соціальних послуг, 2020).

Сприяння соціальній інтеграції дітей з інвалідністю також постає одним із завдань соціальної послуги з організації наставництва, яке може здійснюватися щодо дитини, що досягла десятирічного віку. Наставник повинен бути спроможним забезпечити належну підтримку дитини з інвалідністю з урахуванням її індивідуальних особливостей розвитку, спілкування, поведінки та потреб. Індивідуальне наставництво передбачає залучення дитини до участі в освітніх, культурних, соціальних, спортивних, волонтерських та інших заходах, які сприяють її особистісному розвитку, інтеграції в суспільство та розширенню соціальних зв'язків (Про наставництво, 2025).

Дитина з інвалідністю може бути отримувачем соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних. У межах цієї послуги здійснюється консультування та навчання батьків/осіб, що їх замінюють, щодо особливостей розвитку дитини. Усі дії та рішення фахівців, які надають відповідну послугу, спрямовані на забезпечення розвитку дитини в безпечному, надійному та стабільному середовищі, задоволення її індивідуальних, особливих освітніх потреб, підготовку до самостійного життя та соціальну інтеграцію в суспільство (Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних, 2021).

Послуга раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя передбачає дотримання принципу

інклюзивності, що полягає у створенні умов для інтеграції дитини та її сім'ї в суспільне життя на рівні територіальної громади та закладів дошкільної освіти (Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження практики надання послуги раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя, 2021).

Розглянемо також соціальну послугу з комплексного розвитку та догляду дітей з інвалідністю, яка наразі експериментально впроваджується. Ця послуга надається дітям віком від шести років, які мають інтелектуальні, функціональні (сенсорні, моторні, мовленнєві), фізичні, соціоадаптаційні труднощі або інші складні порушення розвитку. Послуга містить у собі заходи, спрямовані на: соціальну інтеграцію дітей, що за станом здоров'я не мають змогу здобувати освіту в закладах загальної середньої освіти за денною формою, забезпечення підтримки їхніх сімей, запобігання влаштуванню до закладів інституційного догляду, а також інтеграцію дітей з інвалідністю в освітній процес шляхом відвідування ними закладів освіти.

Основними заходами соціальної інтеграції, що становлять зміст соціальної послуги з комплексного розвитку та догляду дітей з інвалідністю, є: формування, підтримка та розвиток соціальних навичок, зокрема навичок самообслуговування, побутових та комунікативних навичок, орієнтації в населеному пункті, прийняття та реалізації рішень, сприяння професійній орієнтації, консультивання та розвиток навичок для подальшого здобуття професії, а також консультивання батьків/ представників дитини щодо особливостей її розвитку.

Одночасно із заходами соціальної інтеграції надаються послуги з інтеграції дитини з інвалідністю в освітній процес, які передбачають:

- надання освітніх послуг педагогічними працівниками відповідно до індивідуальних можливостей і потреб дитини з інвалідністю;
- виконання індивідуального навчального плану, індивідуальної програми розвитку у разі наявності у дитини особливих освітніх потреб;
- забезпечення навчання за допомогою методів і способів спілкування, що максимально сприяють засвоєнню знань і соціальному розвитку дитини, зокрема використання в освітньому процесі жестової мови, шрифту

Брайля, допоміжних засобів для навчання, засобів альтернативної комунікації тощо;

- психолого-педагогічні, корекційно-розвиткові послуги, що надаються інклюзивно-ресурсними центрами відповідно до індивідуальної програми розвитку дитини (Про реалізацію експериментального проекту із закупівлі соціальної послуги з комплексного розвитку та догляду дітей з інвалідністю, 2025).

Розвиток вищезазначених, а також експериментальне впровадження нових соціальних послуг, активна участь батьків у процесі виховання й соціалізації дітей з інвалідністю, сприятимуть їхній соціальній інтеграції та повноцінній участі в житті суспільства.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, аналіз державних стандартів та інших нормативно-правових актів, які стосуються особливостей організації надання певних соціальних послуг (профілактика; соціальна реабілітація; наставництво; догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних; «персональний асистент»; раннє втручання; комплексний розвиток та догляд дітей з інвалідністю) та заходів соціальної інтеграції дітей з інвалідністю, що є складовою їх змістового наповнення, засвідчив наявність потреби використання різних підходів до надання соціальних послуг: системності, комплексності, варіативності, корекційної спрямованості, оптимізації участі, розбудови та зміцнення ресурсів особи, забезпечення сприятливого навколишнього середовища, залучення особи до взаємодії із середовищем, забезпечення належної підтримки дитини з інвалідністю з урахуванням її індивідуальних особливостей розвитку, спілкування, поведінки та потреб. У свою чергу, заходи соціальної інтеграції дітей з інвалідністю потребують використання різних інструментів впливу соціального, юридичного, медичного, педагогічного, психологічного характеру. Особлива роль в соціальній інтеграції дітей з інвалідністю належить сім'ї, яка потребує послуг, що передбачають взаємодію, підтримку, консультивання та навчання щодо особливостей розвитку дитини.

Перспектива подальших досліджень полягає у вивченні особливостей соціальної інтеграції дітей з інвалідністю, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Виноградова О. В. Інтегровані соціальні послуги як напрям соціалізації дітей з інвалідністю в громаді. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Вип. 79. Т. 1. С. 73–76. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.1.14>
2. Карпенко О., Цвігун А. Теоретичні аспекти соціальної підтримки дітей з інвалідністю як особливої групи клієнтів. *Вісник гуманітарної освіти. Humanitas*. 2025. № 6. С. 91–98. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.11>
3. Лебединська О. С., Іванісов О. В., Лугова В. М. Специфіка надання інтегрованих соціальних послуг в сучасних умовах. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Том 10. № 2. С. 38–44. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-2-6>
4. Новгородський Р. Г., Махоткіна Л. Б. Вивчення стану інтеграції студентської молоді в освітнє середовище закладу вищої освіти. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2019. №3. С. 65–73. DOI: <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2019-PP-3-65-73>
5. Підвальна Ю. В. Особливості процесу соціальної адаптації молоді з інвалідністю в закладах вищої освіти. *Соціально-робототерапевтична психологія: освітня наука*. 2025. Вип. 1. С. 70–74. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-1351/2025-1-12>
6. Продіус О. І. Особливості моделей інклюзивної освіти в країнах Європи відповідно до вимог сучасного суспільства. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. Вип. 4 (72). С. 86–93. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-4-42>
7. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних: Наказ Мінсоцполітики України від 09.03.2021 № 115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0856-21#Text>
8. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги профілактики: Наказ Мінсоцполітики України від 10.09.2015 № 912. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15#Text>
9. Про затвердження Державної типової програми реабілітації осіб з інвалідністю: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.12.2006 № 1686. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1686-2006-%D0%BF#n37>
10. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг: Наказ Мінсоцполітики України від 23.06.2020 № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>
11. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження практики надання послуги раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя: Наказ Мінсоцполітики України від 18.02.2021 № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0092739-21#Text>
12. Про наставництво: Закон України від 18.12.2025 № 4744-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4744-20#Text>
13. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>
14. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я: Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>
15. Про реалізацію експериментального проекту із закупівлі соціальної послуги з комплексного розвитку та догляду дітей з інвалідністю: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2025 № 764. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/764-2025-%D0%BF#Text>
16. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
17. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21.06.2001 № 2558-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>
18. Цвігун А. Соціальний супровід дітей з інвалідністю в умовах інклюзивної освіти. *Advanced Technologies in Scientific Research: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. February 25-27, 2026. Rotterdam, Netherlands*. С. 453–457. DOI: <https://doi.org/10.70286/ISU-25.02.2026.036>
19. Шевченко В. М., Синьов В. М. Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами в соціальне середовище в сучасних умовах. *Inclusion and Diversity*. 2024. № 3. С. 92–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/inclusion/2024.3.17>

REFERENCES:

1. Vynogradova, O. V. (2021). Intehrovani sotsialni posluhy yak napriam sotsializatsii ditei z invalidnistiu v hromadi [Integrated social services as a direction of socialization of children with disabilities in the community]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy*, 79 (1), 73–76. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.1.14> [in Ukrainian].
2. Karpenko, O., & Tsvihun, A. (2025). Teoretychni aspekty sotsialnoi pidtrymky ditei z invalidnistiu yak osoblyvoi hrupy kliientiv [Theoretical aspects of social support for children with disabilities as a special group of clients]. *Vichlyvist. Humanitas*, 6, 91–98. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.11> [in Ukrainian].

3. Lebedynska, O. S., Ivanisov, O. V., & Luhova, V. M. (2025). Spetsyfika nadannia intehrovanykh sotsialnykh posluh v suchasnykh umovakh [Specifics of providing integrated social services in modern conditions]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, 10 (2), 38–44. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-2-6> [in Ukrainian].
4. Novhorodskiyi, R. H., & Makhotkina, L. B. (2019). Vyvchennia stanu intehratsii studentskoi molodi v osvittie seredovyshe zakladu vyshchoi osvity [Studying the state of integration of student youth into the educational environment of a higher education institution]. *Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholia. Psykholoho-pedahohichni nauky*, 3, 65–73. <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2019-PP-3-65-73> [in Ukrainian].
5. Pidvalna, Yu. V. (2025). Osoblyvosti protsesu sotsialnoi adaptatsii molodi z invalidnistiu v zakladakh vyshchoi osvity [Peculiarities of the process of social adaptation of young people with disabilities in higher education institutions]. *Sotsialna robota ta psykholohiia: osvita i nauka*, 1, S. 70–74. <https://doi.org/10.32782/3041-1351/2025-1-12> [in Ukrainian].
6. Prodius, O. I. (2019). Osoblyvosti modelei inkluzyvnoi osvity v krainakh Yevropy vidpovidno do vymoh suchasnoho suspilstva [Features of inclusive education models in European countries in accordance with the requirements of modern society]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy*, 4 (72), 86–93. <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2019-4-42> [in Ukrainian].
7. Pro zatverdzhennia Derzhavnoho standartu sotsialnoi posluhy dohliadu ta vykhovannia ditei v umovakh, nablyzhenykh do simeinykh [On approval of the State Standard of Social Services for the Care and Education of Children in Conditions Close to Family Conditions] (2021). Order of the Ministry of Social Policy of Ukraine dated 09.03.2021 No. 115. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0856-21#Text> [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennia Derzhavnoho standartu sotsialnoi posluhy profilaktyky [On approval of the State Standard of Social Prevention Services] (2015). Order of the Ministry of Social Policy of Ukraine dated 10.09.2015 No. 912. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15#Text> [in Ukrainian].
9. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi typovoi prohramy reabilitatsii osib z invalidnistiu [On approval of the State Model Program for the Rehabilitation of Persons with Disabilities] (2006). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 08.12.2006 No. 1686. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1686-2006-%D0%BF#n37> [in Ukrainian].
10. Pro zatverdzhennia Klasyfikatora sotsialnykh posluh [On approval of the Classifier of Social Services] (2020). Order of the Ministry of Social Policy of Ukraine dated June 23, 2020 No. 429. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text> [in Ukrainian].
11. Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo vprovadzhennia praktyky nadannia posluhy rannoho vtruchannia dlia zabezpechennia rozvytku dytyny, zberezhenntia yii zdorovia ta zhyttia [On approval of Methodological Recommendations on the implementation of the practice of providing early intervention services to ensure the development of the child, preserve his health and life] (2021). Order of the Ministry of Social Policy of Ukraine dated February 18, 2021 No. 92. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0092739-21#Text> [in Ukrainian].
12. Pro nastavnytstvo [On mentoring] (2025). Law of Ukraine dated 18.12.2025 No. 4744-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4744-20#Text> [in Ukrainian].
13. Pro reabilitatsiiu osib z invalidnistiu v Ukraini [On the rehabilitation of persons with disabilities in Ukraine] (2005). Law of Ukraine dated 06.10.2005 No. 2961-IV. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text> [in Ukrainian].
14. Pro reabilitatsiiu u sferi okhorony zdorovia [On rehabilitation in the healthcare sector] (2020). Law of Ukraine dated 03.12.2020 No. 1053-IX. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text> [in Ukrainian].
15. Pro realizatsiiu eksperymentalnoho proektu iz zakupivli sotsialnoi posluhy z kompleksnoho rozvytku ta dohliadu ditei z invalidnistiu [On the implementation of a pilot project for the procurement of social services for the comprehensive development and care of children with disabilities] (2025). Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 06/25/2025 No. 764. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/764-2025-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
16. Pro sotsialni posluhy [On social services] (2019). Law of Ukraine dated January 17, 2019 No. 2671-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> [in Ukrainian].
17. Pro sotsialnu robotu z simiamy, ditmy ta moloddu [On social work with families, children and youth] (2001). Law of Ukraine dated 21.06.2001 No. 2558-III. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text> [in Ukrainian].
18. Tsvihun, A. (2026). Sotsialnyi suprovid ditei z invalidnistiu v umovakh inkluzyvnoi osvity [Social support of children with disabilities in the context of inclusive education] (p. 453–457). In: *Advanced Technologies in Scientific Research: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference*. International Scientific Unity. February 25-27, 2026. Rotterdam, Netherlands. <https://doi.org/10.70286/ISU-25.02.2026.036> [in Ukrainian].
19. Shevchenko, V. M., & Synov, V. M. (2024). Intehratsiia ditei z osoblyvymy osvittimy potrebamy v sotsialne seredovyshe v suchasnykh umovakh [Integration of children with special educational needs into the social environment in modern conditions]. *Inclusion and Diversity*, 3, 92–96. <https://doi.org/10.32782/inclusion/2024.3.17> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 17.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 13.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 05.05.2026